

Subject Area
Social Studies Education

Year: 2022

Vol: 8 Issue: 101

PP: 2610-2621

Arrival

23 June 2022

Published

31 August 2022

Article ID Number

63693

Article Serial Number

09

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.29228/8/sss.63693>

How to Cite This Article

Özkaral, T. C. & Daş, H. (2022). "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Yaklaşım Yönelik Öz Yeterlik Algıları ile Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:101; pp:2610-2621

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Yaklaşım Yönelik Öz Yeterlik Algıları ile Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları ¹

Social Studies Teachers' Self-Sufficiency Perceptions Towards the Constructivist Approach and their Attitudes Towards Place-Based Education

Tuğba Cevriye Özkaral ¹ Harun Daş ²

¹ Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Konya, Türkiye

² Öğretmen., MEB, Bolu, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırıcı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumlarını belirlemektir. Ayrıca bu araştırma ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin mesleki kıdem, cinsiyet, görev yaptıkları yerleşim birimi ve mezun oldukları eğitim durumu değişkenleri ile yapılandırıcı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ve yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Tarama modelindeki bu araştırma 2020-2021 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmanın katılımcılarını Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan 281 (105 kadın ve 176 erkek) gönüllü sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada 2 ölçek kullanılmıştır. Fen Öğretmen Adaylarına Yönelik Yapılandırıcı Yaklaşım Tutum Ölçeği (Evrekli, İnel, Balım ve Kesercioğlu, 2009) Eskici ve Özen (2013) tarafından gerekli izinleri alınarak tüm branşlara uyarlanmıştır (Öğretmenlerin Yapılandırıcı Yaklaşımı Uygulamaya Yönelik Öz Yeterlik İnanç Ölçeği). Bu çalışma için Eskici ve Özen'den gerekli izinler alınarak sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanmıştır. İkinci ölçek Özkaral ve Mentiş Taş (2018) tarafından geliştirilen "Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına İlişkin Öğretmen Tutum Ölçeği" dir. Özkaral ve Mentiş Taş'tan da gerekli izinler alınarak ölçek uygulanmıştır. Bu araştırmanın verilerinin analizleri SPSS 22.0 programı kullanılarak yapılmış ve sonuçlar tablolaştırılmıştır.

Araştırma sonucunda yapılandırıcı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algılarının ve yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının mesleki kıdem, cinsiyet, görev yaptıkları yerleşim yeri ve eğitim durumları değişkenlerine göre anlamlı düzeyde değişmediği saptanmıştır. Araştırma önerileri olarak araştırmada tek bir şehirden (Şanlıurfa) elde edilen verilerle araştırma yapılmıştır. Farklı şehirlerde ve farklı bölgelerde bulunan sosyal bilgiler öğretmenleri ile farklı çalışmalar yapılabilir. Araştırmada ağırlıklı olarak nicel veriler kullanılmıştır. Daha detaylı araştırma yapmak için nitel ve nicel veriler kullanarak sonuçlar detaylandırılabilir. Bu çalışma farklı branşlara da uygulanıp sonuçlar karşılaştırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Yapılandırıcı Yaklaşım, Öz Yeterlik, Yer Temelli Eğitim, Tutum, Sosyal Bilgiler

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine social studies teachers' senses of self-efficacy towards constructivist approach and their attitudes regarding place-based education. Also, with this study, it has been tried to be determined the relationship between Social Studies teachers' variables of professional seniority, gender, place of employment and education status, and their self-efficacy perceptions towards the constructivist approach and their attitudes towards place-based education. This research in the screening model has been carried out in the first semester of the 2020-2021 academic year. The participants of this study are 281 (105 female and 176 male) volunteer social studies teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education. In this study two scales have been used. The Constructivist Approach Attitude Scale for Science Teacher Candidates (Evrekli, İnel, Balım, & Kesercioğlu, 2009) has been adapted to all branches by obtaining the necessary permissions by Eskici and Özen (2013) (Teachers' Self-Efficacy Belief Scale for Implementing the Constructivist Approach). For this study, It has been applied to social studies teachers as necessary permissions have been obtained from Eskici and Özen. The second scale is the "Teacher Attitude Scale Regarding Place-Based Education Approach Applied in Social Studies Lesson" developed by Özkaral and Mentiş Taş (2018). The scale has been applied by obtaining the necessary permissions from Özkaral and Mentiş Taş. Analyses of the data of this research have been performed t test and ANOVA tests by using the SPSS 22.0 program and the results have been tabularized.

As a result of the research, it was found that the perceptions of self-efficacy towards the constructivist approach and their attitudes towards place-based education did not change significantly according to the variables of professional seniority, gender, place of employment and education status. As research proposals, the research was conducted with the data obtained from a single city (Şanlıurfa). Different studies can be conducted with social studies teachers in different cities and different regions. In the research, quantitative data were used predominantly. The results can be detailed by using qualitative and quantitative data to make more detailed research. The results can be compared as this study can be applied to different branches

Keywords: Constructivist Approach, Self-Efficacy, Place-Based Education, Attitude, Social Studies

1. GİRİŞ

Dünyada hızla gelişen bilimsel ve teknolojik gelişmelerde diğer sektörlerde olduğu gibi eğitim faaliyetlerinde de baş döndürücü bir şekilde değişim mevcuttur. Bu değişim son zamanlarda kendini iyiden iyiye hissettirmektedir. Yapılandırıcı öğretim yaklaşımı ve yer temelli eğitim bu sistemlerden biridir. Yapılandırıcı eğitim bilinenin

¹Bu makale, Harun Daş'ın 2021 yılında Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalında Doç. Dr. Tuğba Cevriye ÖZKARAL'ın danışmanlığında tamamladığı "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırıcı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterlik Algıları ile Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir. 18-21 Ekim 2021 tarihlerinde 5. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

aksine, öğrenciyi aktif kılan, sürece dâhil edip öğretmen merkezli bir sistemden öğrenciyi aktif kılan öğrenci merkezli bir sisteme geçilmeyi sağlıyor.

Birçok araştırmacı yapılandırmacı eğitim hakkında görüşlerini bildirmiştir. Temel görüş ise eğitimin artık dört duvar arasında sadece öğretmenin anlatıp öğrencinin dinlediği bir sistemin günümüz dünyasında başarıya ulaşmasının mümkün olmadığını ifade etmektedir. Bunun için öğrenciyi aktif kılan, araştıran, sorgulayan bir sistemin varlığına ihtiyaç duyulduğunu ifade ederler. Yapılandırmacı yaklaşımda üst düzey beceriler, hedefler çok önemli bir yer tutar. Düşünen, sorgulayan, düşündüğünü pratiğe döken bir nesil hedefiyle çıkılan bu yol bizleri bilinen sistemin dışına çıkarıp yeni bir bakış açısı kazandırmayı hedefliyor.

Yapılandırmacı yaklaşımın en önemli sacayaklarından biri öğretmendir. Öğretmen bilgiyi doğrudan öğreten değil öğrencileri araştırmaya sevk eden, sorgulama yeteneği kazandıran, onları yönlendiren bir rehber olarak görülür. Eğitimde bu denli önemli bir rol üstlenen öğretmenin performansını etkileyen en önemli faktörlerden biri de öz yeterlik algısıdır. Bir öğretmenin öz yeterlik algısı ne kadar yüksekse eğitim-öğretim faaliyeti de o kadar verimli geçer. Patrick, Care ve Ainley (2011), bireylerin kişisel ilgilerine yönelik öz yeterlik algılarının, onların meslek seçimlerine ve iş hayatındaki başarılarını da etkilemekte olduğu belirtmektedirler.

Yer temelli eğitim son zamanlarda dünyada popüler olan bir eğitim anlayışıdır. Yer temelli eğitim, ferden yaşadığı toplumsal ve doğal çevreden yararlanarak ortaya çıkan bir eğitim öğretim felsefesidir. Yer temelli eğitim yaklaşımında öne çıkan en yetkin isim Sobel'dir (Köşker ve Karabağ, 2012). Sobel (2005) yer temelli eğitimi; öğrenme ve öğrenmenin bir girişi, yöresel çevre ve çevreyi etkin kullanma süreci, öğrencilerin, öğretmenlerin ve toplumdaki her bireyin yaşadıkları doğal, toplumsal ve kültürel çevrede edinilen, bilgi ve beceri kazanmayı sağlayan bir öğretim yaklaşımı olarak tanımlamaktadır. İyi bir vatandaş yetiştirme hedefinde olan sosyal bilgiler dersinin kazanımları, içerikleri hazırlanırken yer temelli eğitime oldukça fazla yer verilmektedir. Bireylerin yaşadığı topluma uyumu, çevresindeki sorunlara duyarlı bir vatandaş olarak yetiştirmek sosyal bilgiler temel hedeflerinden biridir. Sosyal bilgiler dersinde kazandırılması hedeflenen davranışlar yer temelli eğitime göre şekillendirilir, öğrencilere yakın çevresini tanıma ve çevresinde meydana gelen sorunlara karşı çözüm yolları üretme konusunda öneriler sunar.

Öz yeterlik kadar önemli olan başka bir kavramda "tutum"dur. Bireylere, olaylara ya da fikirlere olumlu ya da olumsuz verilen tepkilere tutum denmektedir (Simpson, Koballa, Oliver ve Crawley, 1994). Öğrenme ortamı, tutumu birinci dereceden etkilemektedir. Etkili bir öğrenme ortamı oluşturulursa olumlu bir tutum sergilenir. Öğrenme ortamında bireylerin yaratıcı düşünme becerileri, yaparak yaşayarak öğrenme ve öğrendiği bilgileri günlük hayatta kullanması öğrenme ortamına ilişkin olumlu tutum geliştirir. İnsanların yaptıkları işten zevk alarak çalışması olumlu tutum hissine kapılması sonucunda da başarı göstermesi muhtemeldir.

Bu bilgilerden hareketle dünyanın sürekli bir değişim içinde olduğu ve değişimin eğitim yaklaşımlarında da hissedildiği görülmektedir. Geleneksel davranışçı yaklaşımından uzaklaşıp yapılandırmacı ve yer temelli eğitim yaklaşımlarına doğru bir geçişin olduğu görülmektedir. Günümüz dünyasında araştırma, sorgulama, düşünme, keşfetme gibi kavramlar önem kazanmıştır. Yaratıcı düşünen, yeniliklere açık, eleştiri yapan bireylerin toplumda daha çok yer edindiğini görmekteyiz. Ülkemizde de 2005 yılından beri uygulanan bu sistemin 21.yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında önemli bir rolü vardır.

1.1. Problem Durumu

Araştırmanın problem cümlesini, "Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasında bir ilişki var mıdır?" oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri ise;

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algı düzeyleri nelerdir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algı düzeyleri;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Görev yıllarına,
 - c) Eğitim durumlarına
 - d)Görev yaptıkları yerleşim birimine göre farklılık göstermekte midir?
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yer temelli eğitime ilişkin tutum düzeyleri nelerdir?
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yer temelli eğitime ilişkin tutum düzeyleri;

- a) Cinsiyetlerine,
 b) Görev yılına,
 c) Branşlarına,
 d) Eğitim durumlarına,
 e) Görev yaptıkları yerleşim birimine göre farklılık göstermekte midir?

5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının belirlenmesidir.

1.3. Sınırlılıklar

Araştırma;

- ✓ 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmenlerinden toplanan verilerle,
- ✓ Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Eğitime Yönelik Öz yeterlik Algısı Ölçeği ve Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutum ölçeğinde yer alan maddelerle,
- ✓ Araştırma ele alınan değişkenler bakımından cinsiyet, görev yılı, eğitim durumu ve çalıştıkları okulun bulunduğu yerleşim yeri gibi değişkenlerle sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişki tarama modelinde yapılmıştır. İlişki tarama yöntemi, birden fazla değişken içerisinde değişimi ve değişimin derecesini belirlemeye çalışır (Karasar, 2016). Bu araştırma sırasında da sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumları tespit edilmiştir. Arasındaki ilişkiye bakılmış ve cinsiyet, eğitim durumu, görev yaptıkları yerleşim yeri ve görev yılı gibi değişkenlerle öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ve yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının değişip değişmediği belirlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evreni 2020-2021 eğitim döneminde Şanlıurfa'nın merkez ilçeleri olan Haliliye ve Eyyübiye'de devlet okullarında çalışan 281 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise basit seçkisiz örneklemdir. Örneklem, belirli kuralların takip edilerek evrenden onu temsil edeceği kabul edilen küçük kümelerin seçilmesi olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2016).

Araştırma Kapsamındaki Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Demografik	Grup	n	%
Cinsiyet	Kadın	105	37,4
	Erkek	176	62,6
Görev Süresi	0-5 yıl	118	42,0
	6-10 yıl	118	42,0
	11 yıl ve üzeri	45	15,9
Eğitim Durumu	Lisans	259	92,2
	Yüksek Lisans	22	7,8
Görev Yapılan Birim	Köy	15	5,3
	İlçe	83	29,6
	İl	183	65,1
	Toplam	281	100,0

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, verileri elde etmek için araştırmanın amacına uygun ve geçerlilik güvenilirlik çalışmaları yapılmış olan iki ölçek kullanılmıştır.

“Öğretmenlerin Yapılandırmacı Yaklaşımı Uygulamaya Yönelik Öz Yeterlik İnanç Ölçeği” öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin öz yeterlik inançlarını tespit etmek amacıyla, Evrekli, Ören ve İnel (2010) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adayları İçin Fen ve Teknoloji Derslerinde Yapılandırmacı Yaklaşımı Uygulamaya Yönelik Öz yeterlik İnanç Ölçeği” Eskici ve Özen (2013) gerekli izinleri alarak bu ölçeği tüm branşlara uyarlamıştır (Öğretmenlerin Yapılandırmacı Yaklaşımı Uygulamaya Yönelik Öz Yeterlik İnanç Ölçeği). Öğretmenlerin Yapılandırmacı Yaklaşımı Uygulamaya Yönelik Öz Yeterlik Algı Ölçeği, “Tamamen Yetersizim=1”, “Yetersizim=2”, “Orta Düzeyde Yeterliyim=3”, “Yeterliyim=4” ve “Tamamen Yeterliyim=5” olmak üzere beşli likert tipinde hazırlanmıştır. AFA sonuçlarının ardından ölçekten 12 madde araştırmacı tarafından ölçekten çıkartılmış ve bunun sonucunda toplam 29 maddelik nihai form elde edilmiştir. Öz yeterlik ölçeğinde bulunan madde sayısı 9 olan “rehberlik etme” faktörünün güvenilirlik katsayısının .78, madde sayısı 8 olan “öğrenciyi aktifleştirme” faktörünün güvenilirlik katsayısı .79, madde sayısı 7 olan “düşünmeye teşvik faktörünün güvenilirlik katsayısı .80, madde sayısı 5 olan “alternatif değerlendirme” faktörünün güvenilirlik katsayısı .82 ve ölçeğin tümü için güvenilirlik katsayısı .92 olarak araştırmacı tarafından bulunmuştur. Ölçeğin tüm boyutları ve geneli için Cronbach Alpha değerinin .60 üzerinde olduğu analiz edilmiştir (Eskici ve Özen, 2013)

“Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına İlişkin Öğretmen Tutum Ölçeği (Özkaral ve Mentiş Taş, 2018)”. Ölçekte yer alan maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum” (1), “Katılmıyorum” (2), “Kısmen Katılıyorum” (3), “Katılıyorum” (4) ve “Kesinlikle Katılıyorum” (5) olmak üzere beşli likert tipinde hazırlanmıştır. 28 madde ve üç alt boyuttan oluşan bir tutum ölçeğidir. Tutum ölçeğinde yer alan maddelerin 21’i olumlu 7’si olumsuz maddelerdir. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı ölçeğin tamamında güvenilirlik katsayısı 0.910 bulunmuştur.

Kullanılan ölçeklerin güvenilirlik analizlerine dair bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Ölçek ve Alt Boyutlar	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Alternatif Değerlendirme	0,799	5
Düşünmeye Teşvik	0,793	7
Öğrenciyi Aktifleştirme	0,824	8
Rehberlik	0,838	9
Yapılandırmacı Yaklaşım Yönelik Öz Yeterlilik	0,939	29
Faydalar	0,857	13
Gereklilik	0,866	8
Zorluklar	0,848	7
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	0,813	28

Katılımcıların; 29 maddeden oluşan yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilik ölçeğine ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, ölçeğe ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,939 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer ölçeğin güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 5 maddeden oluşan alternatif değerlendirme alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,799 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 7 maddeden oluşan düşünmeye teşvik alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,793 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 8 maddeden oluşan öğrenciyi aktifleştirme alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,824 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 9 maddeden oluşan rehberlik alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,838 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir.

28 maddeden oluşan yer temelli eğitime ilişkin tutumları ölçeğine ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, ölçeğe ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,813 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer ölçeğin güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 13 maddeden oluşan faydalar alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,857 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 8 maddeden oluşan gereklilik alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,866 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir. 7 maddeden oluşan zorluklar alt boyutuna ait güvenilirlik katsayıları incelendiğinde, alt boyuta ait Cronbach’s Alpha değerinin 0,848 olarak hesaplandığı görülmektedir. Bu değer alt boyutun güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu gösterir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılacak ölçekler 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa'da gören yapan 300 sosyal bilgiler öğretmenine uygulanmak üzere Şanlıurfa Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Ölçeklerin uygulamasında araştırmacı tarafından 300 öğretmene ulaştırılması hedeflenmiştir ancak covid-19 pandemiden dolayı okulların kapanmasıyla bu süreç sekteye uğramıştır. Gönüllü 300 öğretmene ulaşmak için Şanlıurfa'da merkez ilçelerdeki (Haliliye ve Eyyübiye) okullarda bulunan öğretmenlere uygulanmak üzere dağıtılmıştır. Ancak öğretmenlerin araştırmaya katılma konusunda gönüllü olmamaları, raporlu olmaları, idarecilerin verilen anketleri uygulamaması gibi nedenlerle 92 öğretmene ulaşılamamıştır. Ayrıca 7 ölçek eksik doldurulduğu için araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Eksik kalan anketler doldurmayan okullara ikinci defa gidilerek doldurulmaya çalışılmış ve 281 sayısına ulaşılmıştır.

2.5. Verilerin Çözümlemesi

Bu çalışma için kullanılacak ölçeklerin (yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ve yer temelli eğitime ilişkin tutumları ölçeği) geçerlik ve güvenilirliği kontrol edildikten sonra uygulanmıştır. Toplanan veriler SPSS analiz paket programına aktarılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin öz yeterlik algılarının ve yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının belirlenmesinde, Şanlıurfa'da görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanların ortalaması ve sapma değerleri dikkate alınmıştır. Ayrıca öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşıma ilişkin öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi görmek amacıyla korelasyon analizi de incelenmiştir.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında araştırmadan çıkan sonuçların analizine dair bulgular ve yorumlar incelenmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterliliklerine Ait Normallik Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kolmogrov-Smirnov			Merkezi Eğilim Ölçümleri			
	Statistic	Sd	p	\bar{X}	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Alternatif Değerlendirme	0,089	281	0,000	3,82	3,80	-0,233	-0,143
Düşünmeye Teşvik	0,091	281	0,000	4,08	4,00	-0,250	0,292
Öğrenciyi Aktifleştirme	0,095	281	0,000	4,25	4,25	-0,627	1,039
Rehberlik	0,098	281	0,000	4,13	4,11	-0,490	0,335
Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterlilik	0,061	281	0,009	4,10	4,10	-0,369	0,549

Ortaya konulan bilgilerin dağılımlarının belirlenmesinde merkezi eğilim ölçümlerinden aritmetik ortalama, medyan, çarpıklık ve basıklık katsayıları değerlendirilmiştir. Medyan ile aritmetik ortalama değerinin birbirine yakın ya da eşit olması ile çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 sınırları içerisinde bulunması sebebiyle bulunan verilerin dağılımının normal dağılım olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Katılımcıların Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterliliklerine Ait Betimsel Bulgular

Alt Boyutlar	\bar{X}	s.s.
Alternatif Değerlendirme	3,82	0,62
Düşünmeye Teşvik	4,08	0,49
Öğrenciyi Aktifleştirme	4,25	0,47
Rehberlik	4,13	0,48
Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterlilik	4,10	0,45

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerine ait betimsel bulgular incelendiğinde katılımcılar; ölçeğin genel ortalamasının ($\bar{x}=4,10$) yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyut ortalamaları incelendiğinde; alternatif değerlendirme alt boyut ortalamasının ($\bar{x}=3,82$), düşünmeye teşvik ortalamasının ($\bar{x}=4,08$), rehberlik ortalamasının ($\bar{x}=4,13$) yüksek, öğrenciyi aktifleştirme ortalamasının ($\bar{x}=4,25$) çok yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterliliklerinin Cinsiyet Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Bağımsız Örneklem T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	s.s	t	sd	P
Alternatif Değerlendirme	Kadın	105	3,81	0,62	-0,294	279	0,769
	Erkek	176	3,83	0,63			
Düşünmeye Teşvik	Kadın	105	4,13	0,46	1,374	279	0,171
	Erkek	176	4,05	0,50			
Öğrenciyi Aktifleştirme	Kadın	105	4,24	0,47	-0,485	279	0,628
	Erkek	176	4,27	0,48			
Rehberlik	Kadın	105	4,17	0,43	0,802	279	0,423
	Erkek	176	4,12	0,51			
Yapılandırmacı Yaklaşıma	Kadın	105	4,12	0,42	0,412	279	0,680

Yönelik Öz Yeterlilik Erkek 176 4,09 0,47

H₁: Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilikleri cinsiyet gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin cinsiyete dair değişikliklerin anlamlılık gösterip göstermediğinin tespit edilebilmesi için uygulanan t-testi sonucunda; katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin cinsiyet gruplarına göre farkı istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği saptanmıştır. ($p>0.05$).

Tablo 6. Katılımcıların Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterliliklerinin Görev Süresi Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Anova Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Görev Süresi	n	\bar{X}	s.s	F	p	Scheffe
Alternatif Değerlendirme	0-5 yıl ⁽¹⁾	118	3,69	0,65	4,924	0,008*	(1-2)
	6-10 yıl ⁽²⁾	118	3,93	0,57			
	11 yıl ve üzeri ⁽³⁾	45	3,88	0,62			
Düşünmeye Teşvik	0-5 yıl	118	4,01	0,50	2,020	0,135	
	6-10 yıl	118	4,13	0,45			
	11 yıl ve üzeri	45	4,13	0,54			
Öğrenciyi Aktifleştirme	0-5 yıl	118	4,22	0,46	1,100	0,334	
	6-10 yıl	118	4,26	0,46			
	11 yıl ve üzeri	45	4,34	0,54			
Rehberlik	0-5 yıl	118	4,09	0,49	1,383	0,252	
	6-10 yıl	118	4,16	0,45			
	11 yıl ve üzeri	45	4,21	0,53			
Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterlilik	0-5 yıl	118	4,04	0,45	2,285	0,104	
	6-10 yıl	118	4,14	0,42			
	11 yıl ve üzeri	45	4,17	0,52			

$p<0,05^*$

H₃: Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilikleri görev süresi gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin görev süresi gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; katılımcıların alternatif değerlendirme düzeylerinin eğitim durumu gruplarına göre farkı istatistiksel olarak %95 güvenirlilik düzeyinde anlamlılık gösterdiği saptanmıştır. ($F= 4.924$; $p=0.008$; $p<0.05$). Görev süresi 6-10 yıl olanların ($\bar{X}=3,93$) alternatif değerlendirme algılarının 0-5 yıl olanlara ($\bar{X}=3,69$) göre daha yüksektir. Sonuçlar incelendiğinde H₃ hipotezinin alternatif değerlendirme alt boyut özneline kabul edildiği belirlenmiştir. Gruplar arasındaki farkın kaynağı post-hoc testlerinden scheffe testi ile belirlenmiştir.

Tablo 7. Katılımcıların Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterliliklerinin Eğitim Durumu Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Bağımsız Örneklem T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	s.s	T	sd	P
Alternatif Değerlendirme	Lisans	259	3,81	0,63	-1,197	279	0,232
	Yüksek Lisans	22	3,97	0,56			
Düşünmeye Teşvik	Lisans	259	4,08	0,50	-0,146	279	0,884
	Yüksek Lisans	22	4,10	0,40			
Öğrenciyi Aktifleştirme	Lisans	259	4,25	0,48	-1,401	279	0,162
	Yüksek Lisans	22	4,39	0,32			
Rehberlik	Lisans	259	4,13	0,48	-1,414	279	0,158
	Yüksek Lisans	22	4,28	0,46			
Yapılandırmacı Yaklaşıma Yönelik Öz Yeterlilik	Lisans	259	4,09	0,46	-1,190	279	0,235
	Yüksek Lisans	22	4,21	0,37			

H₂: Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilikleri eğitim durumu gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin eğitim durumuna göre anlamlılık kazanıp kazanmadığını tespit etmek için yapılan t-testinin sonucuna göre; katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin eğitim durumu gruplarına dair herhangi bir anlamlılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 8. Katılımcıların Yapılandırıcı Yaklaşımına Yönelik Öz Yeterliliklerinin Görev Yapılan Birim Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Anova Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Görev Yapılan Birim	n	\bar{X}	s.s	F	p
Alternatif Değerlendirme	Köy	15	3,73	0,77	0,774	0,462
	İlçe	83	3,76	0,58		
	İl	183	3,85	0,63		
Düşünmeye Teşvik	Köy	15	4,05	0,55	1,269	0,283
	İlçe	83	4,02	0,49		
	İl	183	4,12	0,48		
Öğrenciyi Aktifleştirme	Köy	15	4,18	0,50	2,238	0,109
	İlçe	83	4,17	0,52		
	İl	183	4,30	0,44		
Rehberlik	Köy	15	4,11	0,53	0,688	0,503
	İlçe	83	4,09	0,49		
	İl	183	4,16	0,47		
Yapılandırıcı Yaklaşımına Yönelik Öz Yeterlilik	Köy	15	4,05	0,51	1,447	0,237
	İlçe	83	4,04	0,46		
	İl	183	4,14	0,44		

H₄: Katılımcıların yapılandırıcı yaklaşıma yönelik öz yeterlilikleri görev yapılan birim gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yapılandırıcı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin görev yapılan yere dair farklılıkların olup olmadığını tespit etmek için uygulanan anova testine göre; katılımcıların yapılandırıcı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin görev yerine dair aralarında herhangi bir anlamlılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 9. Katılımcıların Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumlarına Ait Normallik Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Kolmogrov-Smirnov			Merkezi Eğilim Ölçümleri			
	Statistic	Sd	p	\bar{X}	Medyan	Çarpıklık	Basıklık
Faydalar	0,095	281	0,000	4,10	4,15	-0,438	0,277
Gereklilik	0,127	281	0,000	4,35	4,37	-1,128	1,844
Zorluklar	0,065	281	0,006	2,88	2,85	-0,094	-0,701
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	0,07	281	0,002	3,87	3,93	-0,209	0,238

Elde edilen verilerin dağılımlarının belirlenmesinde merkezi eğilim ölçümlerinden aritmetik ortalama, medyan, çarpıklık ve basıklık katsayıları kullanılmıştır. Medyan ile aritmetik ortalama değerinin birbirine yakın ya da eşit olması ile çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 sınırları içerisinde düşmesi nedeniyle elde edilen verilerin dağılımının normal dağılımdan geldiği belirlenmiştir (George ve Mallery 2010).

Tablo 10. Katılımcıların Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumlarına Ait Betimsel Bulgular

Alt Boyutlar	\bar{X}	s.s.
Faydalar	4,10	0,51
Gereklilik	4,35	0,56
Zorluklar	2,88	0,91
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	3,87	0,38

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarına ait betimsel bulgular incelendiğinde katılımcılar; ölçeğin genel ortalamasının ($\bar{x}=3,87$) yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyut ortalamaları incelendiğinde; gereklilik ortalamasının ($\bar{x}=4,35$) çok yüksek, rehberlik faydalar ortalamasının ($\bar{x}=4,10$) yüksek, zorluklar ortalamasının ($\bar{x}=2,88$) orta olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11. Katılımcıların Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumlarının Cinsiyet Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Bağımsız Örneklem T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	\bar{X}	s.s	T	sd	p
Faydalar	Kadın	105	4,09	0,49	-0,571	279	0,568
	Erkek	176	4,12	0,53			
Gereklilik	Kadın	105	4,40	0,48	0,933	279	0,352
	Erkek	176	4,33	0,61			
Zorluklar	Kadın	105	2,97	0,95	1,333	279	0,184
	Erkek	176	2,82	0,89			
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	Kadın	105	3,90	0,37	0,708	279	0,479
	Erkek	176	3,86	0,39			

H₅: Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumları cinsiyet gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyete göre değişikliklerin herhangi bir anlam kazanıp kazanmadığını tespit etmek için uygulanan t-testi sonucunda; katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 12. Katılımcıların Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumlarının Eğitim Durumu Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Bağımsız Örneklem T-testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	n	\bar{X}	s.s	T	sd	p
Faydalar	Lisans	259	4,10	0,52	-1,089	279	0,277
	Yüksek Lisans	22	4,22	0,30			
Gereklilik	Lisans	259	4,34	0,58	-1,256	279	0,210
	Yüksek Lisans	22	4,50	0,31			
Zorluklar	Lisans	259	2,91	0,91	1,729	279	0,085
	Yüksek Lisans	22	2,56	0,89			
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	Lisans	259	3,87	0,39	-0,210	279	0,834
	Yüksek Lisans	22	3,89	0,23			

H₆: Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumları eğitim durumu gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin eğitim durumuna göre anlamlılık kazanıp kazanmadığını tespit etmek için uygulanan t-testinin sonucuna göre; katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin eğitim durumu gruplarına dair herhangi bir anlamlılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

Tablo 13. Katılımcıların Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumlarının Görev Süresi Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Anova Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Görev Süresi	n	\bar{X}	s.s	F	p
Faydalar	0-5 yıl	118	4,09	0,53	0,877	0,417
	6-10 yıl	118	4,16	0,49		
	11 yıl ve üzeri	45	4,05	0,54		
Gereklilik	0-5 yıl	118	4,43	0,47	2,185	0,114
	6-10 yıl	118	4,28	0,63		
	11 yıl ve üzeri	45	4,34	0,61		
Zorluklar	0-5 yıl	118	2,82	0,97	0,955	0,386
	6-10 yıl	118	2,97	0,88		
	11 yıl ve üzeri	45	2,80	0,83		
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	0-5 yıl	118	3,87	0,40	0,632	0,532
	6-10 yıl	118	3,90	0,37		
	11 yıl ve üzeri	45	3,82	0,37		

H₇: Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumları görev süresi gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev yaptıkları süreye ilişkin değişikliklerin anlamlılık kazanıp kazanmadığını tespit etmek için uygulanan anova testine göre; katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev yaptıkları süreye göre istatistiksel anlamda değişiklik olmadığı tespit edilmiştir. ($p>0.05$).

Tablo 14. Katılımcıların Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumlarının Görev Yapılan Birim Gruplarına Göre Farklılaşmasının Belirlenmesine Ait Anova Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Görev Yapılan Birim	n	\bar{X}	s.s	F	p
Faydalar	Köy	15	3,81	0,74	2,849	0,060
	İlçe	83	4,13	0,51		
	İl	183	4,13	0,49		
Gereklilik	Köy	15	4,11	0,79	1,884	0,154
	İlçe	83	4,32	0,59		
	İl	183	4,39	0,53		
Zorluklar	Köy	15	3,02	0,77	1,390	0,251
	İlçe	83	2,74	0,84		
	İl	183	2,93	0,95		
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları	Köy	15	3,70	0,55	2,440	0,089
	İlçe	83	3,84	0,38		
	İl	183	3,90	0,36		

H₈: Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumları görev yapılan birim gruplarına göre farklılık göstermektedir.

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev yapılan birim görev birime ilişkin değişikliklerin anlamlılık kazanıp kazanmadığını tespit etmek için uygulanan anova testine göre; katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev yapılan birim gruplarına göre istatistiksel anlamda değişiklik olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 15. Yapılandırmacı Yaklaşımaya Yönelik Öz Yeterlilik ve Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları Ölçeklerinin Birbirleri Arasındaki İlişki

Ölçekler ve Alt Boyutlar	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	
Alternatif Değerlendirme ⁽¹⁾	r	1	,707*	,615*	,752*	,848*	,187*	0,114	0,023	,179*
Düşünmeye Teşvik ⁽²⁾	r		1	,726*	,797*	,902*	,170*	,180*	-0,055	,156*
Öğrenciyi Aktifleştirme ⁽³⁾	r			1	,769*	,878*	,212*	,226*	-0,107	,166*
Rehberlik ⁽⁴⁾	r				1	,939*	,206*	,153*	-0,047	,169*
Yapılandırmacı Yaklaşımaya Yönelik Öz Yeterlilik ⁽⁵⁾	r					1	,218*	,190*	-0,055	,187*
Faydalar ⁽⁶⁾	r						1	,608*	-,173*	,800*
Gereklilik ⁽⁷⁾	r							1	-,251*	,665*
Zorluklar ⁽⁸⁾	r								1	,355*
Yer Temelli Eğitime İlişkin Tutumları ⁽⁹⁾	r									1

p<0,05*

Değişkenler içerisindeki bağıntı tespit edilmesi amacıyla pearson korelasyon analizi uygulanmış, elde edilen sonuca göre; yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilik ile alternatif değerlendirme (r=0,848), düşünmeye teşvik (r=0,902), öğrenciyi aktifleştirme (r=0,878), rehberlik (r=0,939) algıları arasında pozitif yönlü çok yüksek, faydalar (r=0,218), gereklilik (r=0,190) ve yer temelli eğitime ilişkin tutumları (r=0,187) algıları içerisinde olumlu yönde düşük bir ilişki tespit edilmiştir. Sonuca göre yapılan yaklaşıma yönelik öz yeterlilik algılarında bir artış olursa katılımcıların alternatif değerlendirme, düşünmeye teşvik, öğrenciyi aktifleştirme, rehberlik, faydalar, gereklilik ve yer temelli eğitime ilişkin tutumları algılarında da artış olacağı anlamına gelmektedir. Yer temelli eğitime ilişkin tutumları ile alternatif değerlendirme (r=0,179), düşünmeye teşvik (r=0,156), öğrenciyi aktifleştirme (r=0,166) rehberlik (r=0,169) algıları arasında pozitif yönlü çok düşük, zorluklar (r=0,335) algıları arasında pozitif yönlü düşük, gereklilik (r=0,665) algıları arasında pozitif yönlü yüksek, faydalar (r=0,800) algıları arasında pozitif yönlü çok yüksek seviyede bir ilişki vardır. Bu sonuç eğer yer temelli eğitime ilişkin tutumlarında bir artış olursa katılımcıların alternatif değerlendirme, düşünmeye teşvik, öğrenciyi aktifleştirme, rehberlik, yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilik, faydalar, gereklilik ve zorluklar algılarında da artış olacağı anlamına gelmektedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın alt problemleri doğrultusunda sonuçları şunlardır:

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algı düzeyleri nelerdir?

Katılımcıların öz yeterliliklerine ait betimsel bulgular incelendiğinde ölçeğin genel ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir ($\bar{x}=4,10$). Alt boyut ortalamalarına bakıldığında; alternatif değerlendirme, düşünmeye teşvik etme, rehberlik etme ve öğrenciyi aktifleştirme ortalamasının genel olarak yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada ortaya konulan merkezi eğilim ölçümlerinde medyan ve aritmetik ortalama değerlerinin ± 2 sınırlarında olması sebebiyle normal bir dağılım olduğu anlaşılmaktadır.

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algılarında cinsiyete dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin cinsiyete dair değişikliklerin anlamlılık gösterip göstermediğinin tespit edilebilmesi için uygulanan t-testi sonucunda; katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin cinsiyet gruplarına göre farkı istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği saptanmıştır. (p>0.05).

Yapılan analizler sonucunda kadın ve erkek öğretmenlerin öz yeterlik inançları ve yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasında cinsiyetin önemli bir etken olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Öğretmenler üzerinde yapılan bazı çalışmalarda da öğretmenlerin cinsiyetlerinin öğretmen öz yeterlik inancı üzerinde herhangi bir etkisi olmadığı görülmüştür (Uğurlugelen, 2019; Akçaalan, 2018; Alnaas, 2017). Ancak bazı çalışmalarda erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre biraz daha pozitif ilişki içerisinde olduğu saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre erkek öğretmenlerin yüksek özgüvenli oluşu, kadın öğretmenlerin ise sorulara karşı şüphe ile yaklaştığı ifade edilmiştir (Ogün,2007). İlköğretim öğretmenlerinin “yapılandırmacı yaklaşımı uygulamaya yönelik öz yeterlik algı ölçeği”nde ise kadın öğretmenlerin tüm alt boyutlarda erkek öğretmenlerden daha yüksek puan aldıkları tespit edilmiştir (Eskici,2013).

Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya öz-yeterliliğini incelediği Erzurum örneğinde adayların coğrafya alanına yönelik öz-yeterliliklerinde cinsiyete göre erkeklerin lehine anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Coşkun,2007). Çalışma sonuçlarından farklı olarak Karaca (2017), kadın öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı öğretmen rollerine yönelik görüşlerinin erkek öğretmenlere göre yüksek düzeyde olduğu belirtilmiştir.

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algılarında görev yılına dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin görev süresi gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; katılımcıların alternatif değerlendirme düzeylerinin eğitim durumu gruplarına göre farkı istatistiksel olarak %95 güvenirlilik düzeyinde anlamlılık gösterdiği saptanmıştır.

Literatür taraması sırasında bu çalışma bulgularını destekler nitelikte birtakım araştırmalar yer almaktadır. Sınıf öğretmenleri üzerinde yapılan bir çalışmada yapılandırmacı anlayışa dayalı öğretim programına yönelik görüşlerinin görev yapılan yıl değişkenine dair anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği belirtilmiştir (Bulut,2006). 5.sınıf sosyal bilgiler dersine giren öğretmenler üzerinde yapılan bir çalışmada da yapılandırmacı yaklaşıma yönelik yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı öğrenme ortamları oluşturma becerilerini test etmeye yönelik gerçekleştirdiği çalışmasında katılımcıların mesleki kıdem değişkenleri ile yapılandırmacı öğretmen rollerine ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Ağlagül,2009). Bu sonuçlardan farklı olarak fen bilimleri öğretmenleri üzerinde yapılan bir çalışmada öğretim teknolojileri ve materyallerinden yararlanma ve öğrencilerin derse hazırlıklı gelmesini sağlama boyutlarında $p<0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu, fakat diğer boyutlarda yine anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir (Koç,2010). Öğretmenlerin öz yeterlik algı düzeylerine etkileyen unsurların incelendiği çalışmada, öğretmenlerin öz yeterliklerinin, görev yapılan yıl değişkenlerine dair istatistiksel anlamda bir farklılık görülmediği belirtilmiştir (Ayra ve Kösterelioğlu,2016). Bilgisayar destekli öğretim yaklaşımına ilişkin tutumlar ve bilgisayar özyeterlik algı düzeylerinin incelendiği bir çalışmada öğretmenlerin bilgisayar öz yeterlik algılarının görev yılı değişkenine dair bir farklılık görülmediği belirtilmiştir (Kuş,2005).

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları katılımcıların eğitim durumuna dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin eğitim durumuna göre anlamlılık kazanıp kazanmadığını tespit etmek için yapılan t-testinin sonucuna göre; katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin eğitim durumu gruplarına dair herhangi bir anlamlılık olmadığı görülmüştür ($p>0.05$).

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algılarında katılımcıların görev yaptıkları yerleşim yerine dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin görev yapılan birim gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; katılımcıların yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterliliklerinin görev yapılan birim gruplarına göre farkı istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği saptanmıştır. ($p>0.05$).

Yapılan t-testi sonucuna göre çalışmaya katılan kişilerin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlilik algılarında görev yaptıkları birime göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Yapılan literatür taramasında yapılandırmacı yaklaşıma yönelik bazı çalışmaların bu durumu destekler yönde olduğu görülmüştür. Erdoğan ve Yenilmez (2009), çalışmalarında öğretmenlerin yapılandırmacı öğrenme ortamları oluşturmada, görev yaptıkları yerleşim yeri durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yer temelli eğitime ilişkin tutum düzeyleri nelerdir?

Çalışmaya katılan katılımcıların tutum düzeylerini belirlemek için yapılan ölçümde ölçeğin ortalamasının yüksek olduğu tespit edilmiştir ($\bar{x}=3,87$). Verilerin dağılımını tespit etmek için yapılan ölçümde medyan ve aritmetik ortalama değerinin ± 2 içerisinde olması sebebiyle dağılımın normal dağılım olduğu tespit edilmiştir.

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yer temelli eğitime ilişkin tutum düzeyinde cinsiyete dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyete göre değişikliklerin herhangi bir anlam kazanıp kazanmadığını tespit etmek için uygulanan t-testi sonucunda; katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. ($p>0.05$).

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yer temelli eğitime ilişkin tutum düzeyinde eğitim durumu gruplarına dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev süresi gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; katılımcıların yer temelli eğitime

ilişkin tutumlarının görev süresi gruplarına göre farkı istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği saptanmıştır. ($p>0.05$).

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yer temelli eğitime ilişkin tutum düzeyinde görev yapılan birim gruplarına dayalı anlamlı bir fark var mıdır?

Katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev yapılan birim gruplarına göre farklılıklarının anlamlılık gösterip göstermediğini belirlenmesi için yapılan anova testi sonucuna göre; katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumlarının görev yapılan birim gruplarına göre farkı istatistiksel olarak anlamlılık göstermediği saptanmıştır. ($p>0.05$).

- ✓ Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algı ölçeği” ve “yer temelli eğitime ilişkin tutum ölçeği” ortalama değerlerine bakıldığı zaman sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma yönelik öz yeterlik algıları ile yer temelli eğitime ilişkin tutumları arasında pozitif yönlü çok düşük seviyede bir ilişki vardır (faydalar ($r=0,218$), gereklilik ($r=0,190$), yer temelli eğitime ilişkin tutumları ($r=0,187$)). Bu sonuç eğer yapılan yaklaşıma yönelik öz yeterlilik algılarında bir artış olursa katılımcıların yer temelli eğitime ilişkin tutumları algılarında da artış olacağı anlamına gelmektedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlardan yola çıkarak uygulamaya yönelik olarak ve araştırmacılara yönelik aşağıdaki önerilerde bulunulabilir;

- ✓ Araştırmada tek bir şehirden (Şanlıurfa) elde edilen verilerle araştırma yapılmıştır. Farklı şehirlerde ve farklı bölgelerde bulunan sosyal bilgiler öğretmenleri ile farklı çalışmalar yapılabilir.
- ✓ Araştırmada ağırlıklı olarak nicel veriler kullanılmıştır. Daha detaylı araştırma yapmak için nitel ve nicel kullanılarak sonuçlar detaylandırılabilir.
- ✓ Araştırmada kullanılan ölçeklere farklı değişkenler eklenerek sosyal bilgiler öğretmenleri hakkında daha farklı sonuçlara ulaşılabılır.
- ✓ Bu çalışma farklı branşlara da uygulanıp sonuçlar karşılaştırılabilir.
- ✓ Bu araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin yüksek lisans eğitimi oranının çok düşük olduğu görülmüştür. Verilecek teşviklerle bu oran artırılabilir.
- ✓ Eğitim kurumlarında yapılandırmacı yaklaşıma ve yer temelli eğitime uygun öğrenme ortamları oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

1. AKÇAALAN, M. (2018). *Öğretmen adaylarının öz yeterlik inancı kaynaklarının belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Zonguldak.
2. ALNAAS, R.S. M. (2017). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öğretmen öz yeterlilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Kastamonu.
3. AĞLAGÜL, D. (2009). *Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Düzenleme Becerilerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
4. AYRA, M. ve KÖSTERELİOĞLU, İ. (2015). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Mesleki Öz Yeterlik Algıları İle İlişkisi, *Education Sciences*, 10, 34-55.
5. BULUT, İ. (2006). *Yeni İlköğretim Birinci Kademe Programlarının Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
6. COŞKUN, O. (2007). Erzurum'daki sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanına yönelik öz yeterlik seviyeleri üzerine bir inceleme. *K. Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 201-221.
7. ESKİCİ, M. (2013). *İlköğretim Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşıma İlişkin Öz Yeterlik Algular İle Tutumları*. Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
8. ESKİCİ, M. & ÖZEN, R. (2013). Öğretmenlerin Yapılandırmacı Yaklaşımı Uygulamaya Yönelik Tutum Ölçeği" nin Uyarlanması . *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (4).74-87.

9. ERDOĞAN, F. & YENİLMEZ, K. (2009). The Investigation Of Teachers' Views About The Implementation Of The Cooperative Learning Method In The Sixth Grade Mathematics Curricula Regarding Several Variables. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 42(1), 241-262.
10. KARASAR, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi / Kavramlar İlkeler Teknikler*. Nobel: Ankara.
11. KARACA, T. (2017). *Ortaokullarda Görev Yapan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Çorum İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya.
12. KÖŞKER, N. & KARABAĞ, S. (2012). Coğrafya Eğitiminde Yer Temelli Öğretim Yaklaşımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 16 (3), 123-137.
13. KOÇ, B. (2010). *İlköğretim Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğretmen Rollerini Yerine Getirme Düzeyleri*. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
14. KUŞ, B.T. (2005). *Öğretmenlerin Bilgisayar Öz Yeterlik İnançları ve Bilgisayar Destekli Öğretime Yönelik Tutumları*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
15. OGÜN, C. (2007). Erzurum'daki sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanına yönelik öz-yeterlik seviyeleri üzerine bir inceleme. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 201-221.
16. ÖZKARAL, T.C. & MENTİŞ TAŞ, A. (2018). Validity And Reliability Study on the Teacher's Attitude Scale About the Place Based Education Approach Applied During the Social Studies, *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(33), 1833-1842.
17. PATRICK, L., CARE, E., & AINLEY, M. (2011). The relationship between vocational interests, self-efficacy, and achievement in the prediction of educational pathways. *Journal of Career Assessment*, 19(1), 61-74
18. SOBEL, D. (2004). *Place-based education: Connecting classrooms and communities*. Barrington, MA: Orion Society.
19. SİMPSON, R. D., KOBALLA JR, T.R., OLİVER, J. S. VE CRAWLEY, F. E. (1994). "Research on affective dimension of science learning". D.L. Gabel (Yay. Haz.), *Handbook of research in science teaching and learning*. National Science Teacher Association. NY: Macmillan Publishing Company.
20. UĞURLUGELLEN, Z. (2019). *Suriyeli çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğreten "öğreticilerin" öz yeterlik algılarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.